

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL
ANY VII, NUMS. CXLVI i CXLVII, OCTUBRE XVI i NOVEMBRE I, MCMXXI

Número solt, 50 cèntims.

SUMARI

L'astre del dia, per R. RUCABADO.—Moralitats i Pretextos: Amistats.—Lectures, per J. M. LÒPEZ-PICÓ.—Europa, Amèrica, Orient: Fets i Idealismes, per R. GAY DE MONTELLÀ (*continuarà*).—Poesia catalana: La teva mort, per ANTONI CLOSAS.—Lírica italiana: El teu nom, per ANTONI BELTRAMELLI (JOAN MALAGARRIGA, *trad.*)—De marionetes i titelles, per AURELI CAMPANY.—Aportacions: La preparació del treball.—La lectura, per A. D. SERTILLANGES.—Els llibres, per A. G.—Les Revistes.

ADMINISTRACIÓ: CORTS CATALANES, 613 · BAIXOS

BARCELONA

Publicacions de LA REVISTA

Administració: Llibreria Nacional Catalana, Corts 613, - Barcelona

Darrers llibres publicats

LA COLLITA EN LA BOIRA, per Marià Manent; ARTICLES, de Joaquim Folguera; ESCOLIS I ALTRES ARTICLES, per Carles Riba; VENDIMIARI, Poesies de Trinitat Catasús; VIDA D'INFANT, per E. Martínez-Ferrando; ELOGIS, per R. Rucabado; L'ESTEL DE L'ESCAMOT, de Josep S. Pons.

ARTICLES I CRÍTICA D'ART, per Francesc Pujols; TRADUCCIONS I FRAGMENTES, per Joaquim Folguera.

ARTISTES CATALANS CONTEMPORANIS; Joaquim Sunyer, Enric Casanovas, Xavier Nogués, Josep Clarà.

L'ESTUDIANT I LA PÚBIL·LA, per J. M. de Sagarra.

En preparació

ALTRES LLIBRES: Ferran Soldevila, J. Salvat-Papasseit, Ildefons Suñol, J. Millàs-Raurell, Gabriel Alomar, J. M. Junoy, J. Crexells, J. Estelrich, Clementina Arderiu, J. Llorens Artigas, Joan Puig i Ferrater, Manuel Reventós, M. Vidal i Guardiola, Francesc Cambó, Cristòfor de Domènech, Josep Pla, M.ª Antonia Saivà, Antoni Closas, Tomàs Garcés, Carles Rahola, Enric Jardí, Carles Soldevila, Ricard Permanyer, J. M. Garganta, R. Marquina, etc.

EN ESTUDI.—ANTOLOGIES DE «LA REVISTA»: LES CRÒNIQUES CATALANES, ELS TROBADORS, RAMON LULL, etc.—VIATGES, MEMORIES, EPISTOLARIS: Records d'en Maragall, per Josep Pijoan; Viatge a Itàlia, per Josep Aragay.

VOLUMS D'ART: Torres García; Manuel Hugué.

LIRICS MUNDIALS: LEOPARDI, per diversos traductors; A. CHENIER, trad. de Joan Arús.

EDITORIAL CATALANA, S. A.

La Veu de Catalunya.—Agricultura.—Biblioteca Literària.—D'ací d'allà.—Economia i Finances.—Biblioteca Catalana

ENCICLOPÈDIA CATALANA

VOLUMS PUBLICATS

- I.—La crisi del règim, per A. Rovira i Virgili.
- II.—Exploració polar, per William S. Bruce, traducció de Carles Riba.
- III.—Roma, per W. Warde Fowler, traducció de l'anglès, per J. de Fontcuberta.
- IV.—Filosofia crítica (volum doble), cursat donat a l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1917, per R. Turró.
- V.—Astronomia, per Arthur R. Hinks, traducció de l'anglès, per A. Desvalls i C. Riba.
- VI.—Nacionalisme. Textos extrets dels llibres, escrits i discursos de N'Enric Prat de la Riba. Tria, sistematització i pròleg de A. Rovira i Virgili.
- VII.—Aritmètica Mercantil (vol. dob.), per Emili Vallès.
- VIII.—El règim Jurídic de Catalunya, per Martí Esteve.
- IX.—Gramàtica Francesa (vol. dob.), per P. Fabra.
- X.—El Municipi Modern, per F. Culi Verdaguer.
- XI.—Doctrina Estètica del Dr. Torras i Bages, per Mn. C. Cardó.
- XII.—Piscicultura, per J. Maluquer.
- XIII.—El Papat i els temps moderns, per W. Barry, traducció de l'anglès, per J. Carner.
- XIV.—El Renaixement, per E. Sichel, traducció de l'anglès, per J. March.
- XV.—La Civilització Bizantina, per P. M. Bardoy-Torrents.
- XVI.—Prehistòria Catalana (volum doble), per P. Bosch Gimpera.
- XVII.—Història d'Anglaterra, per A. F. Pollard, traducció de l'anglès, per J. de Fontcuberta.
- XVIII.—Història de Rússia (volum doble), per A. Rovira i Virgili.
- XIX.—L'antic Orient, per D. G. Hogarth, traducció de J. March.
- XX.—Economia Política, (volum doble), per S. J. Chapman, traducció de Manuel Reventós.
- XXI.—Els Jocs Olímpics, per J. Elias, il·lustracions de J. d'Ivori.
- XXII.—Història de l'Art (Egipte), volum doble, il·lustrat, per Joaquim Folch i Torres.
- XXIII.—Apunts de la Flora Medicinal de Catalunya, pel Dr. J. Calicó (volum doble).
- XXIV.—Napoleó i el Món (vol. doble), per Frederic Camp.
- XXV.—El descobriment d'Àfrica, per Sir H.H. Johnston, traducció de M. Sabat (volum doble).
- XXVI.—Islamisme per D. S. Margoliauth, traducció de P. Bergos, volum doble.

Cada volum val DUES pessetes (els volums dobles compten per dos)
Si necessita algun aclariment respecte a n'aquesta o altra de les nostres publicacions, escrigui avui mateix

EDITORIAL CATALANA - Escudellers, 10 bis, etl. - Barcelona

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY VII — NÚMS. CXLVI i CXLVII — OCTUBRE XVI i NOVEMBRE I — 1921

L'astre del dia

«*Stella duce*»

Divisa de l'Impremta Plantiniana, a la vella Antuerpia.

OFICI

Estel conductor de les multituds sindicades és la *Star* de cinc puntes, marca registrada de la pistola automàtica de butxaca, que els diaris i revistes no es priven pas d'anunciar.

«*¡Importante! Pídase la marca STAR, legítima. Casas poco escrupulosas aprovechan la fama de mis pistolas para engañar al público con falsas imitaciones.*» Així l'honorable fabricant avisa al públic des de les planes d'un gran rotatiu, recomanant «*la marca tan popularizada en todas las latitudes*», segons frase textual que, com les que vénen, són de la informació a tot color i tot luxe publicada precisament al Llibre d'Or de la Indústria Espanyola (1). Allí, en pàgines decorades, ens explica que rep—el productor—«*de sus particulares clientes, efusivas felicitaciones que obedecen a la satisfacción que produce el poseer una buena pistola*». Allí hom fa lloances del «*modernísimo carácter de esta fábrica, siempre en completa identificación paralela con la actualidad palpitante*».

Realment, cal fer a la *Star*—i al seu fabricant benemèrit—un homenatge públic per l'obra humanitària, progressiva, civilitzadora, que sa exquisida manufactura ha realitzat pel bon nom d'Espanya. Jo, d'ell, llançaria un fascicle de propaganda amb certificats i testimonis, com en els específics farmacèutics:

(1) Libro de Oro del Comercio, Industria y Banca.—Barcelona, 1920.

«L'infrascrit, pistoler del Sindicat de l'oficial, certifica que la pistola *Star* legítima de la fàbrica de vostè, li ha donat resultat excel·lentíssim. Amb ella ha fet els comptes a 25 patrons recalcitrants i 50 obrers esquiroles, tots els quals han quedat liquidats als tres o quatre primers trets. Es una arma indeficient, segura, certa; qui l'usa sap que sa víctima caurà i que a ell res li passarà. Pot, senyor fabricant, fer l'ús que cregui convenient de la present carta», etc.

O bé un altre, amb paper timbrat de la *Confabulació General Sindical de la Regió X. Comité Executiu*:

OFICI

«Senyor Fabricant: Per a satisfacció de vostè tenim el gust d'assabentar-lo que amb la *Star* construïda als seus acreditats tallers aquesta Federació ha resolt vint-i-cinc vagues parcials, emprès quatre vagues generals i ventilat alguns centenars de conflictes personals; resultats, amb l'auxili d'aquest infal·lible instrument de justícia, sempre a favor dels nostres sagrats interessos sindicals. I perquè consti, com a prova de gratitud, signa el present...», etc.

Apoiat en tan autoritzades declaracions, el fabricant podria redactar un reclam americà que més o menys així diria:

«AFER COLOSSAL! ABSOLUTA EFICACIA! VICTORIA INFAL·LIBLE!
de mes insuperables pistoles.

1.000 patrons

2.000 obrers

500 funcionaris

en cos i ànima, amb tota llur sang, proclamen, damunt la terra d'Espanya estesos
l'eficiència seguríssima de la marca meva que tothom aprecia, car
els amants de la guerra social se'n serveixen, i els amants de la pau social no en gasten d'altra.
El Sindicat Verd i el Sindicat Blau s'exterminen bo i units pel culte tenaç al mateix Estel.

Clients estimats per igual a ma casa.

Tiren amb ella els anarquistes.

I també els bons confreres de la Molt Pia Confraria del Sant Crist de les Pistoles.

Quan crepita en sa closca xata d'escarbat negre lluent

anuncia el Nou Ordre Jurídic,

la Moral dels Temps Nous i el Món que es Transforma.

Breviari, Enciclopèdia manual.

Dóna la resposta final, breu i fàcil a tota qüestió humana.

Supleix feina, paraules i raó.

Ensems que l'eina del treballador modern, és codi de butxaca per l'advocat del dia
i de mant literat social Musa portàtil.

Utillatge sintètic dins del complex universal del món d'ara.

Auxili, Socors, Puntal, Palanca.

Clau, Sèsam, Panacea, Baga màgica, Mot d'ordre, Passaport.

**ES
LA STAR**

L'ASTRE

que amb sos raigs vermells obre pas a la humanitat en fi emancipada
dels monàstics escrúpols moralistes.

Es pròpiament l'Astre de cadascú:

dóna, als qui tiren, la Venjança: plaer dels déus; i als qui cauen, la Mansió dels déus mateixos.

I fa lluir el goig benastruc:

la forta Cotització

amable al tresor sindical i als títols de ma fàbrica.»

R. RUCABADO

Moralitats i pretextos

AMISTATS.—LECTURES

CARLES RIBA

Volem comentar l'obra d'aques tamic. ¿Per quin punt començarem. si quan el crèiem definit sentim que ens fuig l'home de pensament que teníem armat i se'ns emporta el concepte que era el nom amb què el cridàvem?

Tres vegades i amb tres noms diferents l'haviem adscrit als guanys de la nostra espiritualitat. I ell, amb agilitat inèdita, cada vegada ha superat el triple joc de la nostra definició.

Igual que en els contes, i un xic per damunt del plaer de la fantasia, igual que en la lliçó d'una faula.

Vida interior. Afirmació pura i simple del món extern. I, presidint aquest doble exercici la seguretat de saber massa.

De la posició central podríem dir-ne la por, de la intel·ligència.

Poruguesa no gens més explicada sinó per l'equívoc modern del mot *intel·ligent*.

Això vol dir que en sap massa. I també que del camí que altres fan, ell ja en torna. El llatí i el grec han defensat el silenci de Carles Riba amb la mercè de la salut i de l'ordre.

Veu's aquí: han identificat realitat i intel·ligència. *N'han fet un home de Renaixement*.

El *massa* serà sempre com l'actitud del suprem rector de multituds a la plaça pública. Màgica paraula d'evasió i de pietat.

I una justificació nostra si ens equivoquem en aquests comentaris.

FRANCESC PUJOLS

Ha trobat l'accent original de les paraules usades. Com el primer dia que el pa es digué pa i el vi es digué vi.

I només amb les paraules crea la veritat essencial del seu món i ens arriba a fer dir davant del nostre llenguatge de cada dia: —D'on les treu tantes paraules? O bé:— Què ho fa que no se'n cansi?

Igual que l'infant admirat que Déu no es cansés de fer ocells i se'n recordés un dia per l'endemà.

BERGSON

Si un mal intencionat ens preguntés:—Seria possible jugar el pensament amb pianola?—

respondríem indirectament:—No és ja un motiu de joia que la pianola hagi arreconat els virtuoses professionals?

CROCE

El seu clam ha estat aquest:—Viure!

D'Annunzio havia dit únicament:—Renovar-se o morir!

D'Annunzio pot haver estat el literat de la Itàlia nova. El Croce és l'heroi.

DE SANCTIS

Un professor que respectava les possibilitats originals dels alumnes.

Figureu-vos: fins es descuidava de passar llista!

LEONARDO COIMBRA

El paisatge admirable. Però de vegades el pensament hi destorba com un anunci de xocolata rica vist al bell mig d'un fons d'arbres, del tren estant.

BARBUSSE

Examen de consciència del naturalisme.

Està bé. Però de què serveix l'examen de consciència sense els benifets de la gràcia?

WEDEKIND

Voldríem que fos viu per a dir-li:—Què s'ha pensat, home de Déu, que són els arguments que fan la contemporanitat?

I potser no ens sentiria. Fóra tan lluny, encara que visqués!

Escriptors russos

VERESSAIEF: Exemple de com hi ha societats els cronistes de les quals són els metges.

TCHEHOF: Un llibre de notes en el qual tots els contemporanis poden esquematitzar llurs impressions.

GORKI: Mai és tard si el cor és jove!—Si, però els anys hi són, tanmateix.

KUPRIN: Un home de món no assoleix sempre la senyoria.

J. M. LÒPEZ-PICÓ

Europa, Amèrica, Orient

FETS I IDEALISMES

Europa cap a la posta

Són innumbrables els que durant la guerra han viscut al marge de la gran tragèdia. La majoria del nostre poble, extraviada pel cosmopolitisme que ens ha envaït, dilueix la seva atenció en els problemes d'efímera sonoritat del món, mentre viu en la ignorància de la grevetat de l'actual moment europeu. I no gens menys s'està infantant una nova edat en la vida de l'humanitat, nova edat en la qual la col·laboració nostra, com a poble viu, no apareix per cap costat, perquè ni tan solament en té el nostre poble coneixement ni consciència.

Les concepcions fonamentals sobre la personalitat humana, la societat, l'imperi de la llei, han sofert amb la guerra tan pregou trasbals, que si no ens en volem donar compte els que havem vist la terminació del més gran conflicte armat, risquem d'ésser còmplices de la deformació de la consciència dels nostres fills. Encara plauen en nostre país les ideologies d'avant-guerra. Entre elles i els estats de fet engendrats pel cataclisme mundial s'hi condensa una ideologia nebulosa, incerta i ineficaç per arribar a engendrar de moment una norma de vida privada i social. En aquells estats de fet s'hi condensen gèrmens de noves idees, signes d'aptituds transformadores de l'humanitat. Es un deure, doncs, en mig de la desfeta de valors, cercar els punts d'apoi en els quals pot la humanitat —la civilitat europea especialment— confiar per arribar al seu perfeccionament. Els trobarà entre les runes de l'Europa, sagnant encara? Serà l'Amèrica del Nord, amb els seus ideals d'humanisme, la que marcarà el rumb dels homes? Serà l'Orient misteriós qui, amb sa potencialitat espiritualista, marcarà el camí definitiu als pobles?

I

El «White man's rule» en derrota

D'ençà del descobriment de l'Amèrica, pot dir-se que l'Europa havia dominat el món d'una manera definitiva. Cap grup humà havia pogut resistir la seva empremta, i tots, inclòs els orientals, d'una cultura ideo-

lògica tan formidable, havien hagut de doblegar-se a la força de la seva intel·ligència i de la seva audàcia econòmica.

Tots els continents han conegut l'obra civilitzadora de l'*Home blanc*. A la seva llei (*White man's rule*), han obeït les extenses masses indígenes que a l'Amèrica, a l'Àfrica i a l'Oceania, han convertit en comarques habitables les pampes, els deserts; les sàbanes, han foradat cadenes de muntanyes i han obert els istmes entre continents. Amb la seva dominació, la tirania, la dominació feudal, les lluites sagnants de tribus i de clans, la mort rituària i col·lectiva, l'esclavatge, la destrucció de la humanitat pel ferro i pel foc, han desaparegut a l'imperi de les idees ordenades, de la voluntat eficient, de la intel·ligència creadora, del dinamisme potent de l'*Home blanc*.

L'Europa representava el *foyer* de l'*Home blanc*, dominador del món, qui tenia per client l'univers enter. Les grans rutes marítimes atlàntiques i orientals que terminaven a Marsella, a Hamburg o a Londres, eren els cordons umbilicals que portaven i tornaven la vida del món a la vella Europa. L'Índia, la Xina, el Japó, el Sud-Amèrica, representaven fonts de la prosperitat europea, i, en canvi, Londres, Hamburg i Marsella mercantilment; Manchester, Belfast, la conca de la Rhur, Lille, Roubaix, Turcoing, Lyon, Milan i Turin industrialment, i Cambridge, París, Berlin i Lovaina científicament, representaven centres poderosos d'atracció mundial que monopolitzaven el pensament, la teoria, el procediment, l'energia feconda del món enter.

Fins a 1902 el prestigi de l'Europa, encar que odiat i temut per sa força indiscutible, fou invencible. Fins llavors, l'Amèrica jove i plena d'ambició baixà el cap reconeixent la justícia de l'orgull europeu. Fins llavors el món oriental, l'Àsia dels Maharadjahs, dels Sultans Mogols, l'Àsia dels Tamerlan i dels Gengis Khan, degué doblegar-se davant del seu poderiu. 1902 marca la davallada, de la qual se'n pot ben declarar responsable a l'Anglaterra.

Aquesta nació, temerosa de l'engrandiment del colós rus; desitjosa d'assegurar el predomini seu a l'Índia un cop aconseguit el domini

del Turquestà, obrirà tan solament com a base de l'assegurament del seu imperialisme asiàtic l'afebliment del gegant moscovita mitjantçant un atac excèntric produït en la frontera més oriental de Rússia, com la més allunyada d'Europa.

El perillós instrument fou el Japó, disposat a acomplir els seus ideals nacionals. Per de prompte, amb el tractat de 30 de janer de 1902 el Japó adquiria el control de la Corea i de la Manxúria. En 1905, vençuda la Rússia, fou indiscutiblement vençuda la raça blanca. La primera victòria sorollosa, definitiva, de la rassa groga, a temps que donava al sentiment racial dels orientals la més íntima satisfacció de poder i de força continuadora, interrompuda per la dominació de la raça blanca, representava la primera revenja de l'Asia contra l'Europa, i consegüentment el desequilibri mundial. Anglaterra caminava pel viarany de l'error. El colós moscovita no havia resultat potent com de lluny pareixia, i en canvi el diminut Japó, el país dels lotus, dels vanos i de les porcellanes, desconegut i oblidat, ensenyava la riquesa d'una disciplina ideològica posada al servei d'una organització militar model, enriquida per la força d'un poderós ideal de raça.

Mancava, després de la gran victòria japonesa de 1905, veure com l'Anglaterra, *pioneer* que devia ésser de l'Europa, cometia altre error més greu encara. El reconeixement del Japó, potència *oriental*, com a potència *continental* en els afers de la gran guerra europea. El Japó certament havia intervingut en la guerra, però el seu paper fou més passiu que actiu. Va limitar-se a la vigilància dels mars orientals i a ocupar Kiao-Tchou i el Chantung que desitjava temps ha, bo i practicant la màxima del *wait and see*, és a dir, esperant veure qui seria el vencedor. Pel Japó, el sentimentalisme amb què s'ha volgut embolcallar la guerra no ha pesat absolutament gens en les seves determinacions. Davant de les grans paraules, hi ha posat el càlcul i la previsió, tota la ponderació d'un poble reflexiu, disposat a no deixar-se dominar i a treure de la lluita el millor partit possible.

D'ençà de l'agost de 1914, el Japó ha tingut les mans lliures en l'Oceà Índic, i s'ha aprofitat d'aquesta llibertat plena, «*l'ocasió esperada de feia mil anys*», segons la franca expressió del comte Okuma.

Avui el Japó resta fermament establert en els mercats de Xina, de la Indo-Xina, de les Indies angleses i neerlandeses, de l'Àustràlia, del Sud-Africa i del Sud-Amèrica. Si grans són els aventatges econòmics, molt més ho són els polítics. Si no en té el do-

mini, quan menys té el *control* del Chan Toung, garantitzat per les nacions europees, província de 30 milions d'habitants, dotat d'immenses reserves de ferro i de carbó. Té el *control* absolut de tota la Manxúria. Té posat l'embargament sobre la Mongòlia interior, sense oblidar la nova empresa *econòmica* sobre la Sibèria transbaikaliana. I darrerament és l'envoltament, l'encerclament estratègic de la Xina, pel Nord, pel Sud i per l'Est, els principals recursos, especialment les mines, són hipotecats al Japó.

Veure's aquí l'obra de la Conferència de la Pau.

Avui ja no és problemàtic el perill d'amença del poder de la llei de l'*Home blanc*. La raça blanca lluita en diferents fronts per sostenir el seu predomini. Lluitar contra ella, contra la seva absorció, la seva dominació, el seu imperialisme, és quelcom consubstancial a l'existència dels pobles asiàtics i africans.

A l'Asia, la lluita s'estén cada dia a nous focus. A l'Índia, a l'Afganistà, al Turquestà... tots a la una, van soscavant les bases del Protectorat anglès. La Xina amenaça la França, i a l'Àfrica, l'Egipte es revolta en lluites cruentes i el Marroc s'encén contra Espanya en un *élan* nacionalista.

És possible ja enderrocar el colós europeu. I les races fins avui dominades, en aspiració comú, s'apresten a rebutjar la seva dominació.

II

Com la guerra ha ferit la potencialitat econòmica de l'Europa

Desequilibri mercantil, industrial i bancari

Quan el financier americà Frank A. Vanderlip, després de recórrer l'Europa sagnant encara per les ferides de la guerra, desembarcà als Estats Units i manifestà la seva impressió pessimista sobre la situació econòmica del Continent, s'aixecà la premsa en una exclamació de sorpresa qualificant aquella de *massa* pessimista: Fou necessària la publicació d'aquelles impressions en el llibre «*What Happened to Europe*», perquè el gran públic americà es donés perfecte compte de la veritable situació de l'Europa enrunada i en plena bancarrota.

Confessa Vanderlip que la cosa que més va impressionar-lo fou la desorganització i la paràlisi de la producció industrial, paràlisi

no confinada a la zona de la guerra, sinó estesa a la indústria dels països neutrals, que mentre perduri, i és de creure que perdurarà, constitueix un període històric segellat per l'ideal bolxevista i, per consegüent, perfectament revolucionari. Descriu Vanderlip la destrucció sistemàtica de la indústria del Nord de França, rival de la de Bèlgica, portada sistemàticament a efecte per Alemanya que somiava amb l'anexió del petit regne veí; l'anorreament de la indústria polonesa pels russos; la carestia i la misèria de l'Hongria, de la Romania i de la Sèrbia, i de tot en treia la conseqüència que l'Europa, empobrida, no tenia altra solució que demanar a Amèrica l'ajuda financiera més intensa per sortir de l'estat d'aflebliment a què l'havia portada la guerra.

En definitiva, encara que no ho digui Vanderlip, totes aquestes observacions indicaven un formidable índex de dependència.

Ja abans de la guerra l'Europa no podia viure sense demanar a l'estranger primeres matèries i mercaderies alimentícies. El rendiment de la seva agricultura no era suficient, essent-li indispensable demanar als Estats Units i a l' Austràlia els seus excedents de blat i blat de moro. La guerra ha fet molt més crítica la situació, i ja veiem en 1918 com Europa ha d'enviar als Estats Units més de dos mil milions de francs per la farina enviada i com tant en els Estats Units com a l'Argentina la producció de blat i blat de moro es converteix en un veritable negoci nacional, Brasil i Uruguai es transformen en exportadors de blat a Europa, i de poc a poc, a mesura que Europa envia vi a Amèrica o li demana crèdit, creix, potent, la dependència de l'Europa, que veu augmentar el seu deute amb tots els països de la terra (1).

La devastació dels centres industrials, la destrucció de l'enorme quantitat de material ferroviari, dificultant el transport i deetorbant la marxa regular del comerç, l'encariment de la mà d'obra, la reducció de les hores de treball, formen les concauses de la lentitud del ressorgiment i de la reorganització de l'Europa. Per altra banda, per ço que atany als països orientals, l'estat d'empobriment de la Polònia, Lituania, Rumania i països balcànics,

(1) Ço que diem del blat i blat de moro, pot aplicar-se a la comanda de carns congelades que en proporcions enormes assorteixen Europa, l'Austràlia, la Nova Zelanda, el Brasil i l'Argentina. També pot dir-se quant al sucre, del qual són proveïdors, amb Cuba, les Repúbliques Centrals d'Amèrica. I res havem de dir de l'utilitatge industrial que ha proporcionat Nord-Amèrica. Alguns d'aquests productes, com el sucre i les carns, se salden amb or. Altres han motivat l'apertura de crèdits fabulosíssims que pesen sobre els bel·ligerants.

és causa que no se'ls pugui vendre a crèdit i a crèdits llargs que no volen concedir els venedors. En tant que les necessitats de mercaderies són il·limitades en aquests països, les facilitats de comerç no es veuen per enlloc.

La necessitat de la reconstitució de l'utilitatge industrial i la necessitat que conjuntament Europa obtingui els crèdits més amples de l'estranger, són patents. Però signifiquen, a la vegada, la crisi de la seva supremacia financiera i amb ella la del seu prestigi com a creditor que fou, un jorn, de tots els països del món.

La repercussió de la crisi mundial, filla de la guerra, pesa ja a hores d'ara com llosa de plom sobre el mercat britànic d'una manera inconcebible. Des del mes de gener d'aquest any, la reducció de les compres del Regne Unit ha sobrepassat de 30 milions de lliures, o sia 750 milions de francs or. La baixa de les vendes, exportació i reexportació reunides, ha sobrepassat de 52 milions de lliures, o sia 1,800 milions de francs or (1).

En 1920, Anglaterra estava convençuda d'ésser el vencedor de la guerra. Avui es pregunta si econòmicament no és el vençut. Per evitar el desastre i retrobar la clientela, no hi ha altra solució que la de baixar el preu de venda. Però, contra aquesta solució, s'hi oposen la rebaixa de la remuneració i l'augment de rendiment de treball coses impossibles d'aconseguir ara per ara. Per altra banda els Governos no volen saber res del alleugeriment de càrregues tributàries que pesen sobre empreses industrials, i de tot això en resulta un veritable *impasse* i en definitiva la gradual derrota de la indústria europea.

El desequilibri mercantil d'Europa prové, d'una banda, de la necessitat de comprar per abastir el consum. D'altra, de la impossibilitat de treballar forçadament per a crear nous productes d'intercanvi. Tot això se tradueix, naturalment, en un excedent de les importacions sobre les exportacions, en una xifra verament fabulosa. Anglaterra, que tenia abans de la guerra un excedent d'importacions

(1) L'atur de la màquina industrial anglesa es pot veure amb aquestes dades relatives a importació:

	Maig 1913	Maig 1920	Maig 1921
Mineral de ferro (ton.)	630,000	710,000	15,700
» de coure »	11,300	2,200	300
Cotó (centals)	1.416,000	1.053,000	802,600
Llana »	655,000	949,000	845,000
Yute (ton.)	41,700	52,900	5,800
Cuiros (quintas)	49,500	89,500	8,300

escàs, l'ha vist créixer després de la guerra en proporcions enormíssimes que ratllen en l'empobriment. En 1918, l'excés de les importacions angleses augmentà en 6 voltes la xifra de 1913, i 5 voltes la xifra mitjana d'abans de la guerra. Aquest desequilibri és encara més gros a França, on l'any 1917 l'excés d'importacions sobrepassava 17 voltes la xifra de 1913. Cosa semblant ocorre amb Itàlia, i res deu dir-se dels països de l'Europa Central. En definitiva, per les nacions productores una pèrdua enorme de riquesa.

Si del desequilibri mercantil que empobreix l'Europa passem al desequilibri financer, la gravetat de la situació és més esparveradora encara. Els deutes públics dels nou primers Estats bel·ligerants, representave anabans de la guerra 130,000 milions de pessetes. Després de la guerra arriben a 1.180,000 milions, que es descomposen en 850,000 milions per els països aliats, i 330,000 milions per a les potències centrals. Afegeixi's a tot això el cost de les reedificacions de les ciutats i fàbriques destruïdes, els quals danys s'evaluen a França en 120,000 milions de francs (habitations privades, monuments, agricultura, indústries metal·lúrgiques i textils, etc.), qual restauració representa despeses gegantines que contribuiran per molt temps a l'estancament de la restauració europea, en profit de l'Amèrica i del Japó.

A tota aquesta càrrega immensa que signifiquen els deutes, afegeixi's encara el caos monetari i la desorganització fiduciària europea. D'ençà dels primers temps de la guerra, Anglaterra, que tenia una moneda circulat única, l'or, que amb les *banknotes* de la Banca d'Anglaterra constituïa la moneda reguladora mundial, s'ha vist obligada a emetre bitllets a curs fiduciari. Actualment, els bitllets emesos per la Gran Bretanya excedeixen de 7,500 milions de pesetes, garantitzats per un especial dipòsit d'or de 28.500,000 lliures o sien 140 milions de dollars. A França, el mosaic de bitllets arribà a l'infinit. Apart dels bitllets de l'Estat, les Cambres de Comerç, emeten bitllets divisionaris. La circulació de la Banca de França puja adés en xifres rodones, a 32,000 milions de francs. A Itàlia la circulació consisteix en bitllets de les tres grans Banques d'emissió, Banca d'Itàlia, Banca de Nàpols i Banca de Sicília. Abans de la guerra, els bitllets eren creats per 1.730,000,000 de lires. Avui ho són per 8.961.000,000. A Bèlgica abans de la guerra circulaven solament bitllets de la Banca Nacional de Bèlgica. Els alemanys obligaren a la Société Générale, que era la banca comercial més important, a emetre bitllets. Ja no parlem de la situació mone-

tària de Polònia, on circulaven conjuntament els rubles russos emesos sota el règim del govern imperial i els rubles bolxevistes que pugué escombrar en Paderewsky. Tampoc cal esmentar la situació monetària de Sèrbia, Rumania, Tchéco-Eslovàquia i Hongria, acabant de complicar la situació la temptativa dels bolxevistes de falsificar les monedes angleses, franceses, espanyoles, italianes i alemanyes, amb el doble fi de proporcionar-se fondos per a la propaganda revolucionària, i destruir de pas la confiança dels pobles en la circulació de la pròpia moneda.

La guerra no tan sols ha afeblit l'Europa en mitjans de producció i de cabals, sinó molt intensament en capitals humans. El balanç de les pèrdues humanes víctimes de la guerra acusa un total aproximat de 8 milions i mig d'homes, o sia un equivalent de la quinta part de la població francesa. Per altra banda, la minva de la població europea des de 1914 a 1918 és un fet positiu, degut principalment al fet mateix de la guerra i als sofriments i malalties dels que en retornaven. A part de la mort dels adults, la xifra d'infants morts de fam i abandonó ha estat esparveradora, sobretot en els països centrals.

Aquesta minva constitueix una poderosa bretxa oberta damunt del camp de la producció, produint l'augmentació dels salaris no tan solament a Europa, sinó també a Amèrica. L'empobriment d'Europa ha provocat encara un altre fenòmen, com és l'emigratori, produït pel desig de trobar un nivell de vida més confortable a l'altra banda del mar. Els països d'ultramar intensament agrícoles, com l'Àustria, l'Argentina, el Brasil i els Dominions britànics, criden poderosament els obrers agrícoles de tot el món. En compensació s'observa com les masses de jueus, polonesos, lituans, finesos, letons, etc., que retornen després de molts anys d'absència, porten l'americanisme en l'ànima i no s'adapten ja a les condicions de treball d'Europa. Llurs nous gustos, hàbits i costums, contribueixen a estendre per Europa el cercle de la influència americana.

Per altra banda, la corba de naixements a Europa no acusa un moviment ascendent molt accentuat. El nombre de morts alcança en aquests darrers anys al nombre de naixements; i això, que té una importància decisiva per al desenrotllament de la producció, la té grandiosa per a l'esdevenidor de les nacions de la vella Europa.

La bancarrota dels Estats produïda per la guerra, ha vingut agreujada adés per la bancarrota de la Banca. Durant els darrers anys de guerra i després de l'armistici, els Bancs privats han viscut amb la gran il·lusió de l'enriquiment mercè a la inflació del valor de les mercaderies.

En finalitzar la guerra, cap productor dels països bel·ligerants va restringir el consum interior a fi d'arribar a pagar els deutes de la guerra. Contràriament, va augmentar la producció a fi de repartir sobre un major nombre d'objectes fabricats les despeses generals nacionals més elevades, descuidant el desenrotllament de l'exportació. La inflació dels preus precipitava a productors i a consumidors en el moviment contrari. Consumidors i productors, tenint en les mans una moneda el poder de compra de la qual baixava cada dia, transformaven totes llurs disponibilitats en mercaderies, i, a fi de prevenir-se contra les alces, prenen a préstec a fi d'adquirir primeres matèries, i tot això, si des del punt de vista de l'interès privat era savi, representava una operació il·lusòria, ruïnosa i absurda des del punt de vista nacional.

La indústria, amb l'auxili de la banca, es convertia en especuladora, en forma que tots els preus de venda establerts amb relació entre les diverses mercaderies perderen tota significació. Els balanços devingueren intel·ligibles, i pot ben bé dir-se que des de 1918 tots els balanços d'industrials, banquers i comerciants són falsejats.

De la inflació n'havia de sorgir fatalment la davallada econòmica, el crac. Els mercats interiors saturats i sobresaturats, els magatzems plens a vessar, tant industrials com comerciants s'han vist inundats de primeres matèries i de mercaderies que excedien de llurs disponibilitats de producció i de venda. La indústria havia treballat no per a les necessitats d'un any, sinó de tres anys de consum de mercat interior, amb la qual ocsa era forçós l'atur.

La crisi d'inflació es convertia en crisi de desinflació. Tothom es veia obligat a realitzar els estocs per fer diners. Les cotitzacions s'enfonsaven i ja no hi havia preus, perquè fins s'arribava a vendre sota preus de producció.

S'intentà trobar remei en l'exportació. Però les grans vies d'exportació, els grans països consumidors, romanien impenetrables i absorben en febles dosis. Rússia, Europa central i Oriental, Àsia Menor, no podien comprar. En aquest punt la crisi, la reserva del consumidor nacional, que s'ha donat compte de la baixa de preus, ha acabat de complicar la situació amb la seva espera que els preus bai-

xin encara més, que la baixa es faci encara més sensible.

De tot aquest desequilibri econòmic, en resulta l'enorme quantitat de suspensió de pagaments i de fallides, perquè la Banca veu reduït el compte corrent i regateja el descompte i nega l'obertura de crèdits. Durant el període dels alts preus, els estalviadors, els capitalistes, prestaven a la Banca un diner que aquesta a son torn prestava sobre estocs de mercaderies. Sobrevinguda la baixa del preu d'aquestes, el prestatari ha ofert al Banc la garantia amb una depreciació de la meitat o més, i el Banc s'ha trobat burlat i els comptecorrentistes enganyats, tots víctimes de la febre especuladora sobre mercaderies els valors d'inflació de les quals semblaven inextingibles i inatacables.

La Banca europea no ha pecat de prudent durant la post-guerra, que devia ésser el període de recolliment d'energies. El banquer prudent no pot vincular en crèdits a llarg termini els fons que se li confien en dipòsit i que ha de reemborsar a la vista. La forma ideal del crèdit bancari és representada per la garantia de mercaderies en viatge, matèries primeres en elaboració i productes susceptibles de directe consum, és a dir, garanties creditícies amb potència d'autoliquidació. Els préstecs sobre mercaderies a llarg termini no poden obtenir-se sinó amb la immoralitat de les comissions pels encarregats de concedir-los; i, com que perden el caràcter d'operacions bancàries per a assumir el caràcter d'operacions financeres, sobrevinguda la desinflació de les mercaderies esdevé el desastre per impotència de rescabalar els diners prestats i, per consegüent, de retornar els dipòsits rebuts.

Aquest és en resum el procés dels cracs amb què s'han vist embolicats els grans bancs europeus, com l'Industrial de Xina, el Central de Banques de Província a França i el de Barcelona a Espanya, donant la impressió que la crisi moral que s'estén a totes les valors d'Europa, alcança pregona, intensament, als instituts de crèdit que cauen víctimes de l'ambient d'immoralitat que plana per damunt del Continent.

Hi ha no gens menys qui dona davant la crisi econòmica mundial una visió optimista. L'economista Keynes publicava fa poc, en el «Sunday Times», un article en el qual estudiava la present depressió comercial, especialment anglesa i americana. «No és veritat—diu l'eminent financer—que la crisi comercial que patim sigui el resultat de la guerra, ni que aquesta hagi estat la causa de l'empobriment que se n'ha seguit, especialment a Rússia i a l'Europa central.» Keynes cerca la causa en

aquell fenomen, precedent a la guerra, que anomena «*fluctuació del cicle del crèdit*».

El crèdit, segons Keynes, ha estat exagerat fins fa un any, encoratjant els càlculs falsos sobre les possibilitats de la indústria i del comerç. Els comerciants no troben avui qui els compri res mercè a l'empobriment de certs mercats, en els quals, per de prompte, a simple vista es veu que la guerra no ha tingut influència directa. Són els mercats d'Àsia, Índia, Xina, Argentina, Brasil i Xile.

Es tracta, per consegüent, d'un fenomen transitori, i per això Keynes creu que s'ha de mantenir un viu optimisme. «No en el sentit —conclou— que es vagi de dret a l'abundància i cap a un període de vida còmoda, sinó en el sentit d'anar paulatinament a la represa del comerç, a una reducció de desocupats i vers un nou equilibri.»

Es indubtablement cosa agradable trobar un raig d'optimisme dintre de les boires carregades d'electricitat que encara planen per damunt de l'Europa, enfosquant la visió del seu esdevenidor. Perquè la gran qüestió és aquesta: els pobles d'Europa, particularment Anglaterra, França i Alemanya, ¿trobaran la voluntat, el gest decisiu de fer-se superiors al passat i donar-se les mans per refer conjuntament la vida econòmica d'Europa amb base d'acords realistes i tenint en compte per un igual l'interès de tots els pobles? Si això no és possible, i fins avui tots els indicis ho demostren, pot descomptar-se que l'enfonsament econòmic d'Europa serà la conseqüència d'un semblant estat de rivalitat.

R. GAY DE MONTELLÀ.

(Continuarà)

Poesia catalana

LA TEVA MORT

a T. M. S.

No és la mort que t'ha endolcit a tu,
ni l'esmentar el meu passat madú,
un bell motiu de pura recordança.
Es la dolor d'aquell turment segü
que tinc tothora com una fermança
i no em coneix ningú.

Potser el joi mateix l'ha dut a mi,
qui sap si jo li vull el seu camí,
o bé la mort portà la ruta nova
i amb tu, home abnegat, ha fet la prova
i del teu falliment tornà al meu si.
Ara, ara, li sé tot el camí.

Ara que t'am o mar, o terra nostra,
com mai us vaig conèixé al meu entorn!
Ara que ets mort i no et conec el rostre,
home abnegat, que vius un altre jorn.
Jo et voldria tenir sota el meu sostre
i que a tots dos ens arribés el torn.

Sembla un misteri d'un pregon llunyà,
aquesta coneixença, o dolò amarga!,
i és l'alegria de saber-te amà
a tu, ja mort, qui ets el meu germà
i el meu turment que allarga
l'hora fecunda del nostre demà.

ANTONI CLOSAS

Lírica italiana

ANTONI BELTRAMELLI

Un lirisme tot cordialitat: vet aquí la característica del Beltramelli, en l'esperit del qual totes les tendències poètiques troben ressò, no pas per a ofegar la seva personalitat, sinó per a fer-la evident i per a definir-la, en certa manera.

Una vaga malenconia torna opaca la seva imatgeria; un misteri si és no és romàntic desdibuixa la seva nítida visió; mes son encís—i el ritme de son encís—rauen sovint en aquesta malenconia vaga i en aquest misteri delitós pels quals el poeta palesa la seva cordialitat, ço és, la seva humanitat.

Antoni Beltramelli col·labora assíduament a la jove revista de Bologna «Il Maglio», de la qual és un dels més fermes puntals.

EL TEU NOM

D'Antoni Beltramelli

Jo no sabia ton nom.
Enllà avançant anava
amb el meu cor llatzerat,
amb tota la meva pena,
talment per un desert sense confí.
Avançava per la primavera
de ma vida,
quan el teu dolç nom florí,
com una matinada plena,
una amorosa salutació
a aquest vianant
que et va mirar només
per la teva juvenesa,
per l'ombra pensívola
d'un teu misteri ple de tendresa
i que va prosseguir vers son no res.
Fou com una fontana a mig camí
quan s'ageganta
la solitud humana
i va defallint l'ànima
rera un passat serè.

Així avançant anava per la primavera
de ma vida, talment
com vianant esmaperdut,
quan coneguí ton nom.

El teu bell nom, que en dir-lo
somriu la primavera;
nom de somni, suau
com l'alè vespertí
d'un Angelus;
el cor d'una oració.

I, ara, jo el sento en la buidor
de la meva vida, i ets tu
que em retornes lleu era
i que vols i no vols
dir-me ço que tu vols.

Tu t'esmunys i somrius;
deixes caure
una paraula sola, i t'ombreges
com els núvols lleugers
que en front del sol s'entren;
amb ulls profunds m'escoltes,
m'esguardes, i no et fies
ja de cobertes paraules.

Te'n rius un xic
d'això que a tu t'apar cosa enginyosa;
endevinar el somni tu voldries
restant callada,
i arribar de puntetes
i entornar-te'n després.

Mes... potser só jo que solament et sé,
jo que forjo ta imatge, sempre sol,
amb el meu fantasiar inútil,
talment com sobre d'una branca
un rossinyol.

Però amb un bell cantar no n'hi ha pas prou!...

Les portes, al capvespre, van tancant-se;
els llums penjats s'encenen
damunt les blanques estovalles,
i, òn, llavors, pogué trobar refugi,
tot i essent en primavera?
Sí, que encara hi ha la casa menuda
i una ombra sobre el llindar;
però si en els ulls d'aquella
jo hi trobo la indefinida
tristesa (la meva germana
que no sap pas abandonar-me),
si això és, doncs, el destí,
què val el retorn?

Com abans ja no s'hi troba alberg
en ma casa, damunt del riu,
solament dues solituds, un camp
entre el lleu onejar de les boires.

Bo! I cadas-cú que prengui
el sarró que més li escaigui,
el clavetejat bastó,
el seu somni sense fita
i la petjada en segueixi
fins que la vida es rendeixi.

No es pot pas escollir
ço que es desitja!

La tendresa del sol
no es sempre igual:
molt sovint hiberneja...
Sovint la vida ennegreix-se
en un silenci hivernenc;
mes tot això, ¿què hi fa,
si vora del meu cor tinc el teu nom?

...El teu bell nom que, en dir-lo,
somriu la primavera;
nom de somni, suau
com l'alè vespertí
de l'Angelus,
de la més dolça oració.

JOAN MALAGARRIGA, trad.

De marionetes i titelles

Quan el pensament, desbocant-se, es desprèn de la voluntat i s'endinsa en el somni, en recobrar-lo ens trobem a voltes fatigats, altres confortats, segons. Així, somiant, és possible caure en afebliment o en possessió d'una força i un poder inesperat.

Somiant cabòries i cercant mitjà per a realitzar-les, al passar del temps s'han fet aquelles més profundes, aquests més possibles; i el temps, com si volgués dar-se o dar-me la raó, que potser és igual, m'ha situat tot de cop davant per davant d'un *Teatre de Marionetes i Titelles*. Més encara: m'ha endinsat a la cura del seu funcionament i activa vitalitat.

Parlar en aquesta seriosa publicació d'aquest espectacle, potser sembla una puerilitat, però mediti's, i es veurà que no és cert el referit supòsit. El simple anunciat de la tasca suara iniciada, impressionà tan agradablement la Direcció de LA REVISTA, que amb franca i amical galania em fou ofert un espai per a parlar de les ancestrals virtuts d'aquest Teatre.

Les notícies que poden copiar-se arreu referent a ell, són nombrosíssimes. Obra llarga seria citar-les: n'esmentaré unes poques, a bastament per a mostrar el seu alt interès i rellevant importància.

En tot temps i en tots els països, les Marionetes i els Titelles han bromejat igualment entre filòsofs, poetes i artistes més eminents. Plató, Aristòtil, Horaci, Marc-Aureli, Shakespeare, Cervantes, Molière, Byron, Voltaire, Goethe, Gounod, George Sand, Dumas, Anatole France, Mæterlink, entre altres, han figurat en lloc preeminent en la història de

la humanitat, fent riure; però també han fet pensar. Celebritats literàries han escrit per a ells, gosant sempre de la més gran llibertat en llurs maneres i llenguatge, ço que els ha valgut ésser estimats de tothom.

Aristòtil, en esmentar la importància meravellosa d'aquestes petites figuretes s'expressa en aquests termes: «Al sobirà Mestre de l'univers no li precisen nombrosos ministres, ni ressorts complicats, per a dirigir i moure en tot lloc el seu immens imperi: en té prou amb la seva voluntat. Obra a semblança del que governa les Marionetes, que amb sols estirar un fil els fa bellugar el cap, la mà o el peu.»

La importància i consideració que assolí aquest espectacle en la Grècia clàssica es troba constatat per la notícia d'haver estat autoritzades representacions públiques en el propi Teatre de Dionissius d'Atenes, i, a més, amb el testimoni de Xenofont, qui en la descripció d'un famós banquet explica que l'amfitrió Cel·lies obsequià els convidats amb una representació d'aquest espectacle. Els dos fets citats confirmen llur antiguitat i l'estima que havien merescut d'aquell poble artista.

Es Goethe qui deixà escrit: «La representació d'una obra de Marionetes ha ressonat dintre meu ximxejant en tots els tons. Jo els he recordat sempre aquests personatges; ells m'han endolcit les hores solitàries, sens jamai haver-ne dit un mot.» La faisó en què en parla en el llibre «Guillem Meister» prova l'amor que els tenia:

—¡Quantes vegades m'he sentit tirar en

cara aquestes maleïdes marionetes que vaig regalar-te fa dotze anys i que són les inspiradores de la teva afició al teatre!

—No maltracteu les marionetes, mare. No us sàpiga greu haver-me-les fet conèixer: elles són el primer record de benaurança de la meua vida.»

El mot *Titella* és la paraula màgica que enjoia de lluminositat el rostre dels petits, que els fa esclatar la rialla i picar de mans. El Titella és estimat justament perquè ens rejuveneix, perquè ens retorna al temps més o menys llunyà de la infantesa, que, malgrat els trasbalsaments de la vida, subsisteix en el fons de l'ànima humana. Per això s'ha de plànyer aquell qui no sàpiga aturar-se davant un Teatre de Titelles. Byron va dir: «Qui no estima el Titella no és digne de viure.»

El Titella s'ha ocupat de tot; ho ha criticat tot: art, poesia, ciència, política, fins religió. Més atrevit que l'home, ha atacat a tothom, fins als poderosos. Tot això constitueix el gran secret de l'afecte i amor entusiàstic que se li ha tingut i se li segueix tenint.

Però no tot han estat glòries: també ha tingut els seus detractors i enemics. Fa una trentena d'anys, les autoritats de París proposaren prohibir el Teatre de Titelles per considerar que *malbaratava la moral de les joves generacions*. Però n'aparèixer el Cine, la qüestió s'aguditzà, i, naturalment, el Titella resultà triomfador. Vegi's els conceptes emesos en una Conferència, tractant aquest tema, donada a París mateix no fa molt temps:

«¿No serà massa agre l'apreciació de considerar immoral el Titella comparat amb el Cine? Certament; si bé s'examina, trobarem que aquest és molt més perillós. En aquest la visió dels fets és tota ella real: en els Titelles és fictícia. Això ho entén l'infant per innocent que sigui.»

Per això aquest punt, si bé s'ha debatut amb opinions en pro i en contra d'un i altre espectacle, ha triomfat definitivament, com és de llei i raó, el criteri que el Titella no pot ésser de cap manera instrument de perversió o desmoralització dels petits espectadors.

En Maragall, qui estava dotat d'aquella ànima d'infant que visqué en ell tota sa vida, glossà aquest espectacle, i no s'equivocà, en dar-ne la sensació justa de tal com és, en descriure una funció de Titelles en què prengué part com a espectador:

«M'he aficionat al Teatre de Titelles: un veritable Teatre. Que interessant! quina acció! quins personatges! i, sobretot, quin públic! Un veritable públic, un públic d'infants». Fineix la descripció amb les paraules del titellaire en anunciar l'espectacle:

—«Dames i Cavallers: Poden seure sens

temença vostès i els seus fills: aquí sols es tracta de divertir els petits, entretenir els grans i fer passar a tots una estona agradable. Serà un espectacle interessant, divertit, i, sobretot, gens immoral!»

Es curiosa i digna de remarcar la influència de l'ambient que indefectiblement pesa damunt el caràcter dels Titelles, fenomen que es veu constatat amb persistència en llur història. El titellaire, per a conseguir l'èxit i la simpatia del públic, ha d'arribar a obtenir dels seus *actors* el llenguatge precís que aquest públic desitja que tinguin. Hi arriba fatalment, a aquest resultat, portat per mitjà de la transformació del tipus original, emmotllant-lo just al caràcter que ha de presentar amb exactitud al seu medi ambient.

El Titella ha d'ésser una caricatura plaent de l'home, tal com hom vol que sigui, o com creu que ha d'ésser, o com voldria que fos. Per això cada poble ha transformat el tipus, seguint els seus propis gustos i dant-li un nom propi.

Les següents paraules de Plató donen una síntesi ajustada al veritable concepte d'aquesta mena de Teatre: «L'art és imitació dels costums, representació de tota mena d'actes, situacions, caràcters. Cada artista, dins son gènere, abraça tot això per a la seva obra, i necessàriament el qui escolta i veu ço que és semblant a son caràcter, rebut de la natura o de l'educació, o d'una i altra, ho aprova, aplaudeix i ho troba bell. En canvi, si topa contra el seu caràcter, costums o certes habituds, no li agrada, i ho troba lleig.»

Exemple: el Teatre Guinyol, que nasqué a Lió a les darreries del segle XVIII—encara que la data oficial de sa naixença sigui un xic diferent de la històrica, ja que oficialment va néixer l'any 1808—en ésser traslladat a París no va pas triomfar. El Guinyol lionès és pobre, però filòsof.—«Quan no tinc diners, canto per no estar trist; quan en tinc, canto perquè estic alegre.» Ell és fill del migdia i, hagué de transformar-se per a fer-se estimar de la gent del nord. Certament, el Guinyol parisenc no és pas el Guinyol lionès: aquest ha estat substituït per tot un altre personatge anomenat Guinyolet o Gringolef, segons els teatres.

Deia En Gual temps enrera: «¿Seria aventurat dir si, mercès a les Marionetes i els Titelles, discrets, sens pedanteria ni presumpció, es podria arribar a assolir la realització d'un art teatral nostre? Millor que no arribi el cas: però, mentrestant, una revista bellament cuidada que s'anomena *El Teatre Català* vos dedica quasi un número. Això, per a vosaltres, ja és una esperança.» Que em permeti l'amic recordar que el fet, si fos tal, no seria pas del tot inèdit, puix, a París que en un període de crisi teatral, els autors de l'Opera Còmica, veient

el seu espectacle abandonat pel públic, animats per la venjança més que per esperit d'idealitat, muntaren un teatre de Marionetes, reeixint en l'empresa; i d'això ja fa dies: era en els primers anys del segle XVIII. ¡Qui sap si també pot ser-li bo, l'intent d'ara, al Teatre líric català!

A mitjan segle XIX s'inaugurà a París un teatre de Marionetes, estant encarregat de la direcció d'orquestra, formada per un Piano, el mestre Bizet. Fou tan gran l'èxit el dia de l'estrena, que Champfleury, en el trinquis que els dedicà, pronuncià aquests mots:

«A la mort del Teatre francès; a la immortalitat del Teatre de Marionetes.»

Ni tant, ni tan poc: conformem-nos amb el concepte que tota gran ciutat que s'estimi i respecti ha de tenir el seu Teatre de Marionetes i Titelles; i, posseïts de la devoció que hi tenen els lionesos, la tinguem els barcelonins. I a semblança de com ells estimen llur Guinyol, puguem dir amb el poeta lionès:

*O Paris! Tu pourrais prendre à ta fantaisie
Génies, cerveaux, tous les produits de notre sol,
Depuis nos saucissons jusqu'à notre soierie;
Mais sache bien qu'on te défie
De jamais nous prendre Guignol!*

AURELI CAPMANY

Aportacions

La preparació del treball.— La lectura

Treballar significa aprendre i significa produir: en ambdós casos és necessària una llarga preparació. Car produir és un resultat, i per aprendre, en matèria àrdua i complexa, s'ha d'haver travessat el simple i el fàcil. «Pels rierols, no de seguida, s'ha d'anar al mar», ens diu Sant Tomàs.

La lectura és el mitjà universal d'aprendre, i és la preparació immediata o llunyana de tota producció.

No es pensa mai isoladament: es pensa en societat, en col·laboració immensa; es treballa amb els treballadors del passat i els del present. Tot el món intel·lectual pot ésser comparat, gràcies a la lectura, a una sala de redacció o a una oficina de negocis: cadascú troba en el veïnatge la iniciació, l'ajuda, el control, la informació, l'encoratjament que necessita.

Saber llegir i utilitzar ses lectures és, doncs, per a l'home d'estudi, una necessitat primordial; i plagués a Déu que la inconsciència habitual no ho oblidés!

La primera regla és aquesta: llegiu poc. Jo no aconsello de reduir-se arbitràriament: tot el que precedeix protestaria contra una tal interpretació. Volem formar-nos un esperit ample, practicar la ciència comparada, guardar davant nostre l'horitzó obert: això no s'assoleix sense moltes lectures. Però el molt i el poc no s'oposen sinó sobre el mateix terreny. Aquí es necessita molt absolutament, perquè l'obra és vasta; però poc en relació amb el diluvi d'escrits, la més petita especia-

litat dels quals ocupa avui més lloc del que li pertoca en les biblioteques i en les ànimes.

El que es proscriu és la passió de l'entrenament, la intoxicació per excés de nutrició espiritual, la peresa disfressada que prefereix una fàcil freqüentació a un esforç.

S'ha de llegir intel·ligentment, no apassionadament. S'ha d'anar als llibres com una dona de sa casa va al mercat, una vegada traçats «els menús» del dia, de conformitat amb les lleis de la higiene i una despesa que no excedeixi dels seus ingressos. L'esperit de la dona de casa al mercat no és pas el que tindria al vespre en el cinematògraf. No es tracta d'embriagar-se, d'enlluernar-se, sinó de regir una casa i fer-la ben viure.

La lectura desordenada insensibilitza l'esperit, no l'alimenta: el fa tornar a poc a poc, incapaç de reflexió i de concentració, per conseqüència de producció; l'exterioritza per dintre (si així es pot dir) i el fa esclau de ses imatges mentals, d'aquell vaivé del qual s'ha fet l'ardent espectador. Una tal embriaguesa és una minva; desposseeix la intel·ligència i no li permet ja més que seguir les petjades dels pensaments d'altri, i donar-se al corrent dels mots, dels desenrotllaments, dels capítols, dels toms.

Les petites excitacions permanents així provocades, arruïnen les energies, com una constant vibració gasta l'acer. No es pot esperar cap veritable treball d'un gran llegidor després d'haver-se cansat la vista i el

cervell: es troba, espiritualment, en estat de cefalàlgia; mentre que el treballador prudent, guardant la possessió d'ell mateix, calmos i lleuger, no llegeix més que el que vol retenir, no reté més que el que li ha de servir, organitza el seu cervell, i no el malmet omplint-lo d'una manera absurda.

* * *

Hom parla d'estar *àl corrent*, i sens dubte un intel·lectual no pot ignorar el gènere humà, ni sobretot desinteressar-se del que s'escriu en el món de la seva especialitat; però guardeu-vos que *el corrent* no arrossegui en vosaltres totes les disponibilitats laborioses, i, en lloc de portar-vos endavant, no us immobilitzi. No s'avança sinó ramant un mateix: cap corrent pot portar-vos on voleu. Feu vosaltres mateixos la vostra ruta, i no vulgueu *agaçar tots els camins*.

* * *

Quant als diaris, preneu contra ells una defensa enèrgica, que fan indispensable la constància i la indiscreció de llurs atacs. És precís saber el que els diaris contenen; però contenen tan poc! i seria tan fàcil d'informar-se'n sense instal·lar-se en interminables sessions mandroses! De totes maneres, hi ha hores més adequades per a aquest afany de notícies que l'hora del treball.

Un gran treballador hauria d'acontentar-se, sembla, de la crònica setmanal o bimensual d'una revista; i, quant a tota altra cosa, parant l'orella, no recórrer als quotidians més que si li és assenyalat un article que ho valgui o un greu adveniment.

Em resumeixo, quant a això, dient:—No llegiu mai quan podeu recollir-vos: llegiu únicament, llevat dels moments de distracció, el que té relació a l'objecte que perseguiu, i llegiu poc, per a no devorar el silenci.

* * *

No llegir sinó de primera mà allà on brillen les idees mestres. Aquestes són poc nombroses. Els llibres es repeteixen, es dilueixen, o bé es contradiuen, que és una altra manera de repetir-se. Mirant-ho de prop, les troballes del pensament són rares; el fons antic, o, millor dit, el fons permanent, n'és el millor: hom s'hi ha d'apoiar per a combregar verament amb la intel·ligència de l'home, lluny de les petites individualitats titubejants o puntillofes. La

majoria dels escriptors no són sinó editors; no és pas res, però l'autor em crida.

* * *

Haureu d'escollir després *dins* dels llibres, on tot no és pas igual. No prengueu per a això una actitud de jutge, sigueu més aviat, envers el vostre autor un germà en la veritat, un amic, i un amic inferior, ja que, almenys sota alguns conceptes, el preneu per guia. El llibre és un germà gran: se l'ha d'honorar, abordar-lo sense orgull, escoltar-lo sense preveïció, suportar els seus defectes, cercar el gra dins la palla. Però sou un home lliure, resteu responsable: reserveu-vos prou per a guardar la vostra ànima, i, si és necessari, defensar-la.

* * *

Recordeu-vos que per una part un llibre val el que valeu vosaltres i el que el feu valer. Leibnitz ho utilitzava tot; sant Tomàs s'ha apropiat de nombrosos pensaments dels herètics i dels paganitzants de la seva època: no ha sofert de cap. Un home intel·ligent, pertot troba intel·ligència; un neci projecta sobre totes les parets l'ombra del seu front estret i inert.

* * *

El que s'informa, que vol utilitzar, no està ja en un estat de pura receptivitat: té la seva idea, el seu pla. L'obra consultada esdevé per a ell una servent. Una dosi de submissió és sempre requerida; però s'adreça llavors a la veritat més que a l'escriptor, i si concerneix a aquest, li concedeix una fe que potser *fa menys vives* les seves conclusions, que ja no encaixa els seus passos.

Molts pensadors han trobat un alleugeriment i un atractiu habituals en la narració de viatges i d'exploracions, dins la poesia, la crítica d'art, la comèdia llegida a casa, les memòries. Cadascú té els seus gustos, i el gust és, aquí, la cosa capital. Una sola cosa, segons Sant Tomàs, reposa veritablement: la joia. Procurar distreure's en l'enuig, no seria més que una aberració.

* * *

Una condició essencial per aprofitar de les lectures, siguin corrents, siguin genials, és

tendir sempre a conciliar llurs autors en lloc d'oposar-los. L'esperit crític té les seves aplicacions: es pot haver d'aclarir opinions i classificar homes; el mètode per contrast és, llavors, utilitzable, i solament demana de no ésser forçat. Però si es tracta de formació, d'utilització personal o fins d'exposició doctrinal, és tota una altra cosa. Llavors lo interessant no són els pensaments, sinó les veritats; no són els combats dels homes, sinó llur obra i ço que en resta. Eternitzar-se sobre diferències és, doncs, cosa vana; cercar punts de contacte és la recerca fecunda.

* * *

El que vol adquirir, dins el comerç dels autors, no aptituds de lluita, sinó de la veritat i de la penetració, ha d'aportar-hi aquest esperit d'acomodament i de diligent collita: l'esperit de l'abella. La mel es fa amb moltes flors. Un procediment d'exclusió, d'eliminació sumària i de tria limitada, és infinitament nociu per a una formació. Una intel·ligència se'n troba encongida. En lloc de veure-ho tot des del punt de vista de l'etern, de l'universal, hom cau en l'esperit de veïnatge, de *xafarderia*.

No sols hi ha *xafarderes* en el pas de les portès: també n'hi ha dins la història de la filosofia, de les ciències, fins de la teologia; i molts els imiten. Eleveu-vos més alt. Vosaltres, que cerqueu la veritat, a punt de reconèixer pertot la seva cara, no llançeu l'un contra l'altre els seus servents, encara que fossin d'aquests *àngels incomplets*, genis parcials que la veritat ha visitat sense elegir-hi estada.

* * *

Al fons, si sabem utilitzar-los, els grans homes ens fan tots comunicar amb les mateixes veritats essencials. No dic pas que les proclamen tots; però tots ens posen en llur perspectiva, ens hi condueixen o ens hi empenyen invenciblement. Semblen combatre's i dividir la ciència, desunir l'esperit humà: en realitat convergeixen. Les columnes del temple semblen llurs bases sobre l'empedrat, s'aparten, s'alineen en traves llunyanes; però empenyen els arcs l'un vers l'altre, i, per mitjà de nombroses nervures, acaben per formar una volta única. Veure aquest asil

i refugiar-s'hi, és el que us convé a vosaltres, que cerqueu no el brogit, el xoc dels partits, la contenció o l'excitació fictícia de la intel·ligència, sinó la veritat sola.

Una última i principal indicació s'imposa tractant-se de lectures. El lector, si ha d'ésser passiu d'una certa manera, a fi d'obrir-se a la veritat i no destorbar-ne l'empenta, és, no obstant, invitat a reaccionar sobre el que llegeix a fi d'apropiar-s'ho i de formar-se'n l'ànima. Hom llegeix per pensar, hom s'enriqueix per utilitzar, hom es nodreix per viure.

Hem condemnat l'eternal llegidor que arriba a poc a poc a un dèbit maquinal, a un automatisme savi que ja no és el veritable treball. No és menester ésser un gran llegidor per a caure en aquesta passivitat. Molts llegeixen com una dona fa mitja. Lliurat a una mena d'indolència, llur esperit assisteix a la desfada de les idees, i roman inert

«Comme un pâtre assoupi regarde l'eau couler».

* * *

La deu del saber no és pas dintre els llibres: és en la realitat i el pensament. Els llibres són pals indicadors; la ruta és més antiga i ningú fa per nosaltres el viatge de la veritat. El que diu un escriptor no és el que primer ens interessa: es tracta del que és, i el nostre esperit es proposa no de repetir, sinó de *compendre*, és a dir, de pendre amb si mateix, d'absorbir vitalment, i, finalment, de pensar per si mateix. La paraula sentida, és necessari, després de l'autor, gràcies a ell potser, però al fi independentment d'ell, obligar l'ànima a repetir-se-la. S'ha de crear a ús nostre tota la ciència.

Aquí està, crec, el darrer mot de la qüestió dels llibres. El llibre és una senyal, un estimulant, una ajuda, un iniciador: no és un reemplaçant ni una cadena. És precís que el pensament sigui nosaltres. En llegint, no hem d'anar vers els nostres mestres, sinó partir-ne. Una obra és un bressol, no una tomba. Físicament naixem joves i morim vells; intel·lectualment, per raó de l'heritatge secular, «naixem vells: hem de procurar de morir joves» (1).

A. D. SERTILLANGES

Del llibre *La vie intellectuelle*.

(1) Pensament familiar a l'abbé de Tourville, que l'aplicava a la ciència social.

ELS LLIBRES

NARRACIONS EXTRAORDINÀRIES. Sèrie III, per Joan Santamaria Monné.

Talment sembla com si—d'algun temps en aquesta part—un bon vent amainés sobre la nostra prosa; i, si no havem pogut aconseguir encara un novel·lista excel·lent, tenim una munió de contistes notables. Joan Santamaria és un dels més significats, i ara amb la publicació de la tercera sèrie de les seves *Narracions extraordinàries* ha donat un pas més enllà, puix que algunes de les narracions que formen aquest volum, no tan sols per la seva extensió, sinó precisament per llur estructura, podríem dir-ne que formen una novel·la.

Una d'elles, sobretot, *L'aprenent de bruixot*, és una evocació de la vida romana dels primers temps del Cristianisme, dibuixada precisament amb una gran ardència de color. En conjunt però, *L'aprenent de bruixot* no és ço més interessant del llibre, ja que resulta quelcom desdibuixada la idea principal, deixatada en episodis. *El cascavell* i *L'estudiant de Tolosa* són més perfectes, més acabades i arrodonides.

D'ací i d'allà hom retroba l'humorisme de l'autor, d'un to sempre discret. En algun lloc, com en *Opera omnia* la narració es va escolant lleugera i mig irònica, mentre que en altres com *El carro dels morts* es fa molt greu i amarga.

El llenguatge té a voltes una aspror ben saborosa; aspror de vi novell que el guarda de corrompre's i, a més, és ben sovint amassat d'un regust de terra forta.

CURIOSITATS BARCELONINES. Volum tercer, per Francesc Puig i Alfonso (Jordi de Bellpuig).—Societat Catalana d'Edicions. Vol. III.

El tercer volum d'aquest aplec d'articles d'En Puig i Alfonso, que acaba de veure la llum, no menys interessant que els dos anteriors, conté una sèrie d'estudis sobre la Barcelona dels nostres pares, escrits de la manera gentil que son autor acostuma.

En Puig i Alfonso ha sabut agermanar l'exactitud i documentació de les seves narracions amb l'amenitat que convé donar als articles periòdics; i per això, avui, en trobar-los aplegats en un volum, hom queda admirat de la frescor que respira el llibre i del seu interès.

No cal dir que ultra totes aquestes qualitats hom troba de seguida la gràcia de l'estil d'En Puig i Alfonso,

que podria ésser un dels nostres primers literats.

CONFINS, poesies de Salvador Albert. Publicacions Empordà. Vol. III.

Aquest tercer volum de les Publicacions Empordà, luxosament presentat i acuradament imprès, conté alguns poemes d'En Salvador Albert, aplegats sota el títol de *Confins*.

La lírica catalana, tan rica i tan plena, s'està enriquint cada dia més: ja sia amb joies d'or fi o amb garlandes de roses. Però llibres com *Confins* n'apareixen pocs, a Catalunya.

Aquests poemes, plens d'un subjectivisme ardent i amarats de Natura, tots ells breus i perfectes, són com unes guspines vives i clares que deixen un record brillant. Hom hi troba sovint un pensament agut o una galania gentil, i això fa que la lectura del llibre sigui amable i la seva estela clara i lluminosa.

TRES HOMES DINS D'UNA BARCA (SENSE COMPTAR-HI EL GOS), per Jerome K. Jerome.— Traducció de J. M. Mustieles i P. de Verdonces.—Biblioteca literària (Editorial Catalana).

L'Editorial Catalana acaba de publicar una nova traducció de Jerome K. Jerome, aquesta vegada deguda a En Mustieles i S. de Verdonces.

Tres homes dins d'una barca no és pas de bon tros una de les obres més importants de l'humorista anglès; però no deixa d'ésser interessant i, sobretot, entretinguda la seva lectura.

Hi ha dos o tres passatges en la novel·la: el de la cançó còmica i el de la pesca de la truita, per exemple, descrits tan meravellosament i amb tant d'ingeni, que fóra difícil superar-los.

A més, en tota ella hi transllueixen les qualitats característiques de Jerome, que estem segurs que ja s'ha conquerit un públic a Catalunya amb els dos llibres que ha publicat la Editorial.

Ultra això, havem de remarcar la cura amb què ha sigut posada en català la novel·la, puix que és certament força d'elogiar la labor gentil dels traductors.

LA PARAULA, per Ivon l'Escop.—Lliga del Bon Mot.

L'apostolat que Ivon l'Escop ha emprès a Catalunya a favor del

Bon Mot ha donat ja el seu fruit. Cert és que no ha pogut encara desterrar-se totalment aquesta tara de nostre llenguatge; però, quina diferència entre avui i el dia en què En Maragall llançava aquella *Crida* tan dolorosa!

Ivon l'Escop ha conegut que és arribat el temps de combatre no tan solament amb zel, sinó també amb ciència; i adoptant les armes més convenientes al moment actual ha publicat aquest llibre *La Paraula*, que, ultra ésser un formidable al·legat en pro de la paraula bella, és un llibre ple de sentit científic i rublert de doctrina.

Els seus tres capítols: La Paraula en l'Escriptura, la Gramàtica i les Acadèmies; la Paraula en la llengua i la Paraula a Catalunya, són d'una documentació forta i d'un fons científic admirable, són com un resum de totes les qüestions capitals que es plantegen sobre el tema de la Paraula.

Des de l'origen del llenguatge i les seves evolucions, i la història de la llengua catalana fins a les teories més modernes que s'han emès sobre la Paraula, Ivon l'Escop ho estudia i ho detalla tot, i arreu hi diu la seva paraula definitiva, d'una manera humil però.

Un llibre d'aquesta faisó és una verdadera joia: no deixa d'ésser un llibre inflammat com llibre d'un apòstol, però ensems és ple d'un llum de ciència que ho amara tot i tot ho enlaira.

ÀNIMES ATUÏDES, per S. Roig Raventós.—Biblioteca Catalana (Editorial Catalana).

Les vuit narracions que conté aquest llibre, totes d'un caient semblant i que justifica el títol que les enclou, són una bella mostra de l'estat florent a què va arribant a poc a poc la novel·la catalana. D'ací i d'allà veiem brotar ufanosament cultivadors de la nostra prosa, que, si fins ara se'ns havia mostrat en un arrauliment impropï de la nostra literatura, avui comença a desvetllar-se.

En J. Roig i Raventós ha aplegat en *Animes atuïdes* aquestes novel·les curtes—alguna com *L'escolanet* té tots els trets característics d'una novel·la—d'assumptes rurals predominantment, escrites amb una traça força de remarcar i amb un estil ben delitós.

Potser a nosaltres les que més ens han complagut són *Els frares*, *Joanin* i *Flama que vetlla*, sense que això vulgui dir que la resta del llibre no sigui ben interessant. Però aquestos tres quadrets tenen una intensitat dramàtica tan forta i estan escrits d'una

manera tan pulcra, i amb uns procediments tan honrats, que a la primera lectura ja subjuguen el llegidor. *L'esparver*, d'una factura molt superior, és un altre conte ben imaginat i pulcrament escrit.

En una paraula: *Animes atüides* és una bella joia. Potser en algun lloc hi retrobem un retorçament massa artificial de la narració i un excés de refinament poètic—*L'ànima punida*—però en moltes ocasions aquests mateixos defectes avaloren la prosa de la novel·la.

I, sobretot, aquell aire tant ingenu amb què el novel·lista ens ho conta, tot fa que el llibre sigui ple de simpatia.

L'HORIZZÓ INTERIOR. Poemes de J. Vives Borrell.

Per a parlar de la poesia d'en Vives Borrell d'una manera justa és ben necessari comprendre l'encís que guarden les coses en les quals s'adapten a meravella el fons i la forma. Perquè pocs poetes trobarien que tinguessin un domini tan perfecte del llenguatge i que aconseguissin emmotllar tan gentilment la idea amb la forma poètica més apropiada.

En Vives Borrell ha arribat al domini de la paraula, i la seva poesia pren tots els caires, des de la *Cançó de Rodamón* gairebé alada, a *La Pairal secular*, de clàssica factura, i *El Fadri extern*, plena d'un fort romanticisme.

L'horitzó interior però, és un llibre, sinó d'un sol to, que guarda entre ell una justesa admirable. I aquesta justesa—mai discreció—és al nostre entendre una de ses qualitats millors.

EL ROMANÇ DE TRISTANY I ISOLDA, per Joseph Bédier.—Traducció de Damià Pujol. Biblioteca Literària. (Editorial Catalana.)

De l'obra de Bédier nosaltres no sabríem fer l'elogi just. El seu treball de savi i de poeta, d'historiador curós que ha sabut veure la història amb els ulls d'un líric i d'erudit que ha sabut traslladar-se a la imaginació d'un trobador antic, és un exemple extraordinari. Gaston Paris ha assenyalat en el Pròleg del llibre la seva justa valor: «Es ben bé un poema, en efecte, baldament escrit en bella i simple prosa... Un poema francès de mitjan segle XII, però compost a les darreries del XIX, hi ha tot el que basta per a encisar els llegidors curiosos d'història i de poesia.» Bédier ha sabut combinar els diferents poemes que parlen de la llegenda de Tristany, i de Béroul i de Thomas i de Gottfried d'Estrasburg i de Eilhart n'ha tret aquest *Romanç* ple d'un aire medieval que sabrà tant bo a la gent del nostre segle.

Com diu mol bé Mr. Paris, el perill que aital poema podia oferir als contemporanis de Béroul—l'encís malfitís de l'eterna aspiració a la felicitat—és per als llegidors d'avui singularment atenuat. El *Romanç de Tristany i Isolda* serà com la història d'uns «personatges de la vella vitralla» o com una novel·la sentimental, però ben literària.

La traducció catalana és un dels atractius més singulars del llibre. I ja hem dit com *El Romanç de Tristany i Isolda* n'és ple d'ells.

DEL DIÀLEG EN LA POESIA MEDIEVAL CATALANA, per Lluís d'Oliver. — LES REPRESENTACIONS TEATRALS EN ELS CAMPS DE BATALLA DE FRANÇA, per Frederic Pujolà.—Publicacions de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Dues conferències llegides en altres tantes sessions solemnes de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, i publicades per aquesta, curosament presentades amb els retrats dels autors i amb fotografies i il·lustracions musicals. Ens mostren ben bé aqueixes dues conferències dos aspectes ben diferents de l'home de lletres: en Nicolau, que, a pesar de sa intervenció política, fecunda per altra banda en l'aspecte cultural, és un home de lletres erudit i científic, profund coneixedor dels nostres clàssics; i en Pujolà, el periodista, el soldat, l'escriptor agut que ens conta les impressions de la seva vida militar breument i traient-ne per al nostre teatre profitoses lliçons.

Ambdues conferències es llegeixen amb gust, cosa sobrerera de dir tractant-se de dos literats de la fusta dels autors.

LA RELIGIÓ I LA MORAL, per Francesc Pujols.—Barcelona, 1921.

La Conferència que amb el títol de *La Religió i la Moral* llegí en Francesc Pujols a l'Ateneu Barcelonés la vetllada del 18 d'abril de 1921, ha estat publicada a despeses d'uns quants admiradors d'En Pujols. Encapçala el llibre un article que publicà l'autor anunciant la conferència.

No volem de cap manera entrar en el fons científic de *La Religió i la Moral*. No és el nostre objectiu discutir qüestions filosòfiques, i molt menys del sentit de les esmentades. Però a part de ço que deixem consignat, bo serà que diguem com hi translluen en aquesta conferència les altres qualitats de literat i de pensador que posseeix en Francesc Pujols.

A propòsit d'En Pujols recordem ara les paraules que escrigué el malaguanyat Joaquim Folguera—en un article suara publicat en el recull de LA REVISTA—quan aparegué el primer llibre d'en Pujols *Concepte general de la Ciència Catalana*.

I ens semblen tan precises i definitives aquelles paraules, que res no sabríem afegir-hi. Sí, únicament, la

afirmació que en Pujols és avui en dia quelcom de definitiu a Catalunya: més quant a literat i humorista que quant a pensador.

VIDA ABREUJADA DEL BENAVENTURAT RAMON LULL, per Llorenç Riber, Pvre., Mestre en gaisaber.—Edició de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.

De Mn. Riber, poeta gentil i excel·lent traductor dels clàssics llatins, hom podia esperar-ne una bella mostra de prosa catalana. I en aquesta *Vida de Ramón Lull* ens ha estat donada la joia de fruir l'exquisidesa de l'escriure del poeta mallorquí.

Ultra l'encís del llibre que li ha donat el seu autor, ¿què més interessant que la vida del gran català del segle XIV? Els estudis lullians dels nostres dies ens han mostrat la figura del savi mallorquí en tota la seva grandesa. I aquesta *Vida*, plena de l'esperit de Ramón Lull i rublerta de la saba vital de les seves obres, ens dibuixa d'una manera genial aquell home gran, aquell filòsof excels, aquell màrtir de la religió.

Aquest llibre de Mn. Riber, posat en mans d'un infant, és un tresor d'inexhauribles qualitats; tant de bo que les nostres joventuts, al mateix temps que aprenen la vida dels grans homes, n'aprenuin el seu dolç parlar i el seu bell escriure.

L'ESTEL DE L'ESCAMOT, Poemes de J. Sebastià Pons.—Publicacions de LA REVISTA.

La unitat espiritual de Catalunya va realitzant-se d'una manera més perfecta dia per dia. I una prova palesa daivò la tenim en la col·lecció de volums que publica LA REVISTA d'autors catalans, de mallorquins i de valencians. I avui, amb *L'estel de l'Escamot*, hi apareix un rossellonès: en J. Sebastià Pons.

El llibre d'en Pons és un llibre madur: d'una visió exacta de la vida i d'una serenitat admirable. No tan sols les escenes de guerra, escrites quasi esculpides, sinó també els paisatges rossellonesos tenen un relleu ben remarkable.

Hom hi nota de seguida la influència francesa en aquest llibre, per la manera com està escrit, per la factura diferent de la acostumada avui a Catalunya. Però el fons del llibre és català: l'esperit que el vivifica tot ho és: per això a en Pons podem considerar-lo aom un poeta ben nostre. Hi ha una part del llibre, *L'any dels infants*, d'una frescor extraordinària: són de les més belles pàgines d'ell. I les sèries de poesies *La Font* i *El Ram de les minyones*, dignes d'esmentar-se com a model de poesia justa.

L'estel de l'escamot és la nova veu dels germans del Rosselló que s'ajusta al cor de les altres de Catalunya: una nova veu clara i forta i plena de gentilesa.

**UNA ATZAGAIDA I ALTRES
CONTES, per Carles Soldevila.**

En el periodisme és avui en Carles Soldevila una de les primeres figures. La seva ploma àgil i irònica ha trobat ocasió de mostrar mantes voltes tota la seva valor. A més, en Soldevila, que hauria pogut ésser un dels nostres millors poetes, ha fet alguna incursió pels camps de la novel·la.

I avui se'ns presenta amb un llibre de contes, un llibre que sembla ple d'una ingenuïtat infantil i que resulta d'una esplendent maturitat. Ningú com en Soldevila per a saber contar en quatre ratlles una senzilla història: una història a voltes sentimental, altres potser quelcom irònica i ningú com ell per a deixar en aqueixes quatre ratlles un rastre del seu *esprit*.

Alguns dels contes del llibre són d'un atreviment i d'una gosadia admirables. Però el llegidor no se n'adona encisat per lo gentilment que són escrits i per lo gentilment que són contats. Hi ha quelcom de cruel en el fons d'aquest llibre, quelcom d'amarg dins de la seva ànima: però és dit amb tanta bonhomia i d'una manera tan ingènua que ningú podrà figu-

rar-se l'autor més que com un infant que escriu ço que ens conta. De tot arreu, però, es veu la pluma de l'autor de *Plasenteries* que deixa anar distretament una ironia a cada pas i que no dubta un instant a trobar el mot precís, l'expressió justa.

L'abrandament fou certament un sortós intent de novel·la: però *Una atzagaida* és un llibre de contes, perfecte, d'una ponderació admirable, d'una delicadesa exquisida i d'un estil impecable.

**CROQUIS PIRENENCs, per J. Masó
Torrents. Biblioteca Catalana
(Editorial Catalana).**

Aquest llibre, clàssic ja podríem dir-ne en la nostra literatura, acaba de veure novament la llum formant part de la Biblioteca Catalana que publica l'Editorial Catalana.

Avui, després de més d'un quart de segle de sa aparició, té *Croquis Pirenencs* l'aspecte d'un llibre actual: més encara, d'un dels millors llibres actuals.

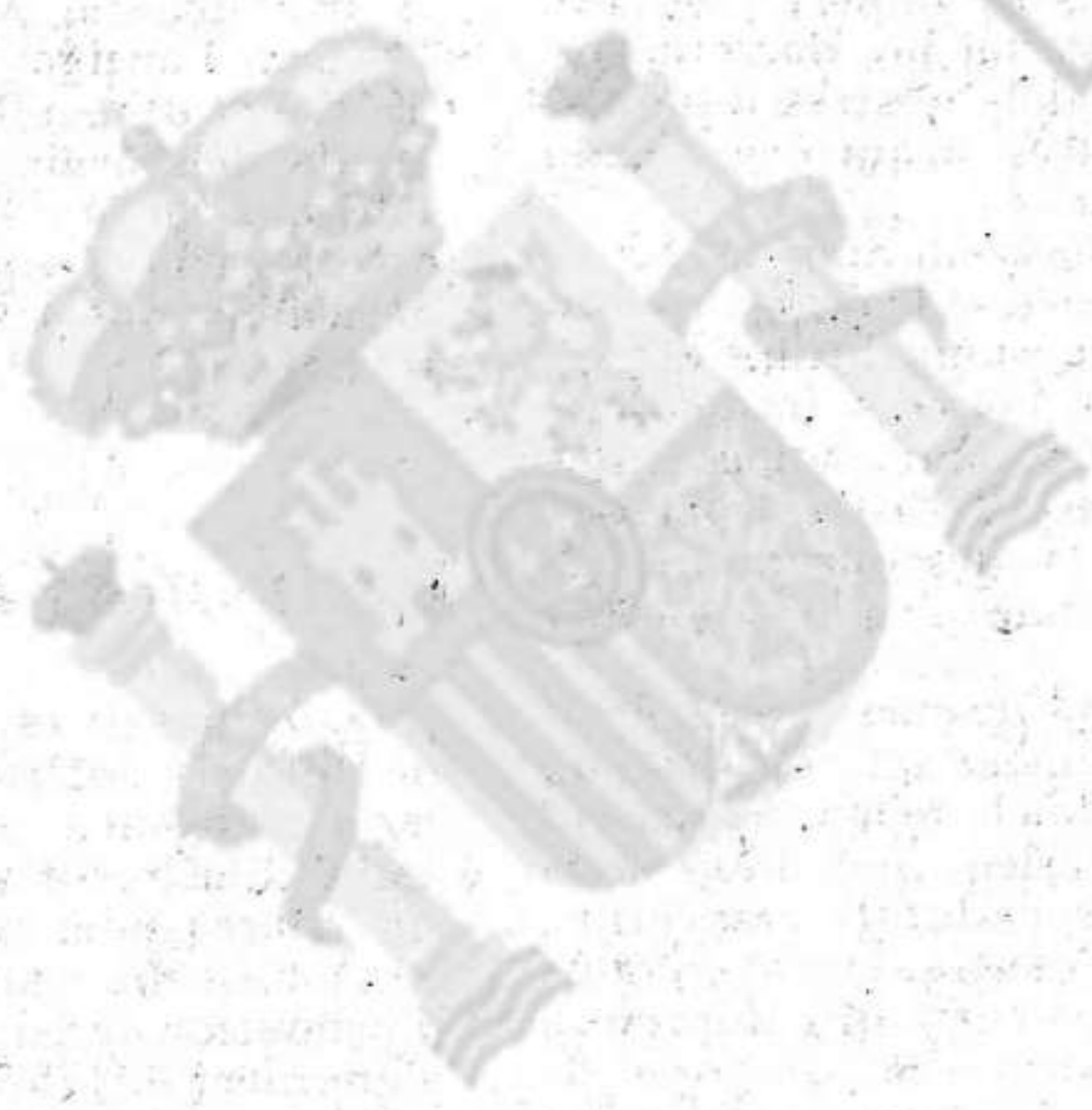
En Massó i Torrents és un literat i un amant dels Pireneus, i ha sabut confondre aqueixos dos aspectes seus en un llibre: en un llibre en el qual no veiem el Pireneu a través de la ploma de l'escriptor, sinó que ens parla per boca dels pastors i se'ns presenta majestuós i incommovible i ens mira amorós. Les nostres muntanyes prenen vida i calor a través del es pàgines d'en Massó i Torrents.

Nosaltres recordem avui encara la primera impressió que ens feu la lectura d'aquest llibre quan encar érem quasi infants: avui l'havem rellegit amorosament com el que es retroba un vell amic en mig de la seva via: un vell amic amb qui fa bo de parlar una estoneta amb aquella franquesa amb què parlen els pastors dels Pireneus i les donzelles dels hostals i les mestresses que trobem per les planes d'aqueix llibre, ple d'un encant i una frescor tan profundes.

I quant a interès dramàtic—podríem dir-ne—res té d'envejar *Croquis Pirenencs* a qualsevol novel·la. Des de bon principi ja direm que poques n'hi haurà de més interessats—sobre tot, això—de tan ben escrites.

A. G.

MINISTERI DE CULTURA

LES REVISTES

JORI

Silenci una mica somniador el d'aquest home; però també silenci enormement actiu.

Ben obedient a la llei de la seva generació, En Jori fou un artista i un home de treball.

Consignem avui amb admirativa contenció i en homenatge a la seva memòria l'exemple de capacitat comprensiva i activa que ens ha llegat en deixar-nos.

ENRIC-FREDERIC AMIEL.

Molt pocs, dins aquest any de centenaris gloriosos i sorollosos, s'han associat a la commemoració delicada de la naixença d'Amiel.

Segurament esqueia així a la inclinació contemplativa d'aquella ànima la intimitat de la qual era susceptible de ruboritzaments.

Nosaltres, els amics de LA REVISTA, amb la publicació del llibre d'En Salvador Albert prepararem l'adhesió de la nostra terra a la fidelitat dels anys que no oblida els homes d'esperit fi i de recta consciència.

La *revue de Genève*, en el seu número 15 ens ofereix uns fragments inèdits del *Journal intime*. Excel·lent comunió. ¿Què hi fa que les doctrines ens fatiguin una mica i certes veus trobin en la nostra espaiada lluminositat un ressò llunyà, si a la fi, per damunt els totes les contingències i de tots de temps resta l'exemple de la bondad de la vida d'un home?

ALEXANDRE BLOK.

Als quaranta un anys és mort un dels més grans poetes de la Rússia contemporània, del qual fa poc temps publicà LA REVISTA una traducció

Ultra la darrera manifestació del seu lirisme obert a la glòria de la revolució, Alexandre Blok havia contat

l'amor de la *Bella Dama* i havia dramatitzat les inquietuds de la passió d'absolut des de la disbauxaf ins al misteri contemplatiu de les *Hores nocturnes*.

Es mort sedejant una fraternitat que les doloroses experiències de la guerra i de la revolució no recollien.

Els intel·lectuals comencen a discutir si era un barbar o si era un místic.

COLONITZACIO I ARQUEOLOGIA.

Bon tema d'excel·lents suggestions de govern i bona política a oposar a certs ministres de Guerra de certs països que s'afirmen oblidats d'ésser homes civils i s'apliquen a matar l'esperit civil del poble per poder proclamar que en els ramats inconscients regna el millor esperit.

Nosaltres, delitosos d'Europa, recollim les paraules d'En Rovira i Virgili escrites sota el mateix títol que encapçala aquesta nota:

«Per tot el nostre imperi colonial, arreu on és útil de fer-ho, darrera dels nostres soldats i dels nostres administradors, els nostres arqueòlegs s'han posat a la feina.»

Això ho traduïm d'un diari de París, *L'Action Française*, el qual, en un article de primera plana titulat «L'Archéologie dans les colonies françaises», dóna detalls de les activíssimes campanyes que els especialistes francesos realitzen per a la descoberta de les antiguitats dels països que colonitza França.

En el seu darrer discurs presidencial de la Mancomunitat de Catalunya, En Puig i Cadafalch feia remarcar el contrast que oferien, per llurs procediments i llurs resultats respectius, la colonització francesa i la colonització espanyola. Mentre que la premsa d'Espanya no parla sinó de coses de sang i de lluita, la premsa francesa dedica atenció especial a l'obra de les missions científiques trameses a les colònies i als països de protectorat.

I són els generals francesos mateixos

els qui es preocupen d'aquest noble aspecte de la colonització. Tan bell punt rebé França el mandat sobre Síria, el general Gouraud, Alt comisari, es posà en relació amb l'Acadèmia d'Inscripcions de França, per tal de recomençar l'obra arqueològica, que havien emprès fa anys en aquell país els savis francesos. L'organització de les excavacions s'ha fet amb pressa per evitar que els especialistes anglesos guanyessin per mà els francesos. «Els camps d'escorcolls—diu irònicament *L'Action Française*,—com els camps de petroli, sedueixen els nostres veïns...»

Els treballs fins ara realitzats donen ja resultats notables. Mr. Maurice Pezard, autor d'importants estudis sobre la ceràmica arcaica de l'Islam, ha trobat les muralles d'una població dels heteus i esteles i inscripcions que fixen importants punts de la història de Síria, particularment de les lluites entre els heteus i els egipcis, catorze o quinze segles abans de la nostra era. També a Tir i a Damàs han estat fetes interessants troballes.

No és tan sols a Orient on s'exerceix aquest aspecte de l'acció colonial. En el mateix article a què ens referim es diu que al Marroc, M. Chatelain exhuma l'antiga Volubilis, i M. Pierre de Cénival recull manuscrits i documents dels arxius.

Vet aquí un concepte ample de la colonització. Ample i fecund. Les comparacions pot fer-les el llegidor mateix.»

CAL ESMENTAR

Que a nosaltres, treballadors en l'obra de dotar la nostra pàtria de llibres, ens mou a irònica pietat l'intent ministerial d'altres terres que volen tenir un llibre únic, extraordinari i estalviador de tot esforç i de tot concurs, i propulsor de badoqueries verbals que s'anomeni el *Libro de la patria*. Nosaltres no volem homes únics ni llibres únics.

—El volum III de *El Espectador*, de Josep Ortega Gasset.

Obres publicades per la SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

1. Alexandre Plana: <i>Les idees polítiques d'en Valentí Almirall</i>	2.50	25. Pompeius Gener: <i>La Dona mediterrània</i> , aplec de llegendes històriques. Volum I.....	4.—
2. Prudenci Bertrana: <i>Proses bàrbares</i> (Agotada)	3.50	26. Pompeius Gener: <i>La Dona mediterrània</i> , aplec de llegendes històriques. Volum II	4.—
3. J. Pous i Pagès: <i>La vida y la mort d'en Jordi Fraginals</i>	4.—	27. Raimond Casellas: <i>Etapas estètiques</i> . Pròleg d'Eugeni d'Ors. Volum I	4.50
4. Manuel de Montoliu: <i>Estudis de Literatura catalana</i> Pròleg de Miquel S. Oliver	3.50	28. Raimond Casellas: <i>Etapas estètiques</i> . Epileg de Xenius. Volum II	4.50
5. Ramon Turró: <i>Orígens del coneixement</i> . Volum I	3.—	29. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum II	3.50
6. Ramon Turró: <i>Orígens del coneixement</i> . Volum II	3.—	30. Carles Riba: <i>Històries extraordinàries d'Edgar A. Poe</i> , Sèrie II	4.—
7. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Pròleg de P. Corominas. Primera sèrie	3.50	31. A. Rovira i Virgili: <i>Les valors ideals de la guerra</i>	4.—
8. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Segona sèrie	3.50	32. Lluís Via <i>Cullita</i> . Poesies	3.50
9. Apeles Mestres: <i>Llibre d'or</i> . Cent cançons populars de diferents països.....	4.—	33. Miquel S. Oliver: <i>Catalunya en temps de la Revolució francesa</i> . Primera sèrie	4.50
10. F. Pi i Margall: <i>La qüestió de Catalunya</i> . (Escrits i discursos.) Pròleg de Rovira i Virgili, amb una biografia de Pi i Margall.....	2.50	34. Plàcid Vidal: <i>Infinit</i> . Volum I	3.50
11. Cebrià Montoliu: <i>Walt Witman</i> : L'home i sa tasca	3.50	35. Plàcid Vidal: <i>Infinit</i> . Volum II.....	3.50
12. Ignasi Ribera i Rovira: <i>Contistes portuguesos</i> . Traducció catalana	3.50	36. Ferran Agulló i Vidal: <i>Marines</i>	4.—
13. Alexandre Plana: <i>Antologia de poetes catalans moderns</i>	4.—	37. Joan Pons i Massaveu: <i>Com anàvem dient</i>	4.—
14. A. Rovira i Virgili: <i>La nacionalització de Catalunya</i>	2.—	38. A. Rovira i Virgili: <i>Nacionalisme i Federalisme</i>	4.—
15. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Tercera i última sèrie	3.50	39. Ferran Agulló i Vidal: <i>De tots temps</i> . Poesies	4.—
16. Alfons Maseras: <i>Contistes francesos</i> . Traducció catalana	3.50	40. Alfons Maseras: <i>Contes a l'atzar</i>	4.—
17. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum I	2.50	41. Joaquim Riera i Bertran: <i>Faules velles</i>	4.—
18. J. M. López-Picó: <i>Poesies</i>	3.50	42. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum III.	4.—
19. Carles Riba: <i>Històries extraordinàries d'Edgar A. Poe</i> . Sèrie I	3.50	43. Manuel Marinello: <i>Contes de reis i de prínceps</i>	4.—
20. A. Rovira i Virgili: <i>Debats sobre el catalanisme</i>	3.—	44. J.M. López-Picó: <i>Poesies</i> (1915-1919).....	4.—
21. Prudenci Bertrana: <i>La lloca de la viuda</i> i altres narracions	3.50	45. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum IV	4.—
22. Alexandre Plana: <i>Sol en el llindar</i> . Poesies.	3.50	46. Alfons Maseras: <i>Interpretacions i motius</i> ..	4.—
23. E. A. Butti: <i>Llucifer</i> . Versió catalana de Joan Fabré i Oliver	3.—	47. Pau Griera i Cruz: <i>Desferres</i> . Novel·les ..	4.—
24. Carles Soldevila: <i>Plasenteries</i>	3.—	48. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> . Volum I	4.—
		49. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> Volum II	4.—
		50. L. Nicolau d'Oliver: <i>Comentaris</i> . (1915-1917).	4.—
		51. Josep Massó Ventós: <i>Totes les cordes</i>	4.—
		52. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> Volum III	4.—
		53. Josep Massó Ventós: <i>Ideari de l'Amic</i> . Volum I	4.—
		54. Alfons Maseras: <i>El Llibre de les hores Cruentes</i>	4.—

OBRES EN PREPARACIÓ

Perrault (Contes per a infants) Il·lustracions de Torné Esquiús
 Del natural... I del meu humor.—Joaquim Ciervo.
 La guerra de les nacions (Vol. V i últim).—Captain Morley.
 Les multituds.—Raimond Casellas
 Els sots feréstecs.—Raimond Casellas.
 El mirall imaginari.—Alexandre Plana
 Ideari de l'Amic (Segon volum) Josep Massó Ventós
 Antologia de poetes portuguesos.—Ignasi Ribera Rovira
 Del país dels tarongers.—Ignasi Ribera Rovira

Díalegs literaris i altres assaigs de crítica.—Josep Ferran i Mayoral
 Noves faules.—Joaquim Riera i Bertran
 Marines (Segon volum).—Ferran Agulló i Vidal
 Herències. (Novel·la).—Maria Domènech de Cañellas
 L'anhel Cantaire (Poesies).—Plàcid Vidal
 Catalunya en temps de la Revolució francesa (Segona sèrie) Miquel S. Oliver
 Història de la pintura catalana fins al segle XVIII (Cinc volums).—Raimond Casellas
 Sepulcres històrico-artístics de Catalunya (Dos volums) Adolf Alegret

:: ADMINISTRACIÓ: Llibreria Puig i Alfonso, Plaça Nova. — VENDA: A totes les Llibreries ::

TALLER DE JOIERIA

Jaume Mercadé

Passeig de Gràcia, 46 - Telèfon 1373 A

Llibreria Nacional Catalana

GALERIES LAIETANES

GRAN VIA, 613

Telèfon A 4902

ACABA DE SORTIR

J. M. Lòpez-Picó

POPULARITATS

Preu, 4 pessetes